

Budapestre vonatkozó ujságcikkek

Osztályozás

Szerző:

A.G.

Cím:

"KIGYÚL A CSILLAG"

Rádiójáték a negyven év előtti Budapestről

Forrás:

Magyar Nemzet

1958. XI. 17.

(Hely)

(Idő)

(Köt. v. füz.)

(Oldal)

321.396

100

"1958"

Személy

Helyszám

Földes Mihály „Honvagy” című rádiódramájának folytatása ez a dokumentum-hangjáték, amely érdekes, jellegzetes, feszültségtől áthatott jelenetekben az 1918 augusztusa és decembere közötti időszak Budapestjét eleveníti meg. Hogyan hat a központi hatalmak háborús veresége — ahogy azt Lukachich báró, budapesti városparancsnok mondja: „a partie elvesztése” — a hatalom uraira és hogyan a munkásokra, a haladó értelmiségiekre, a frontról és hadifogságból hazatérő katonákra; ennek megmutatásával indul a játék. A kétféle szemlélet a két világ élethalálharcává forrósodik, — az egyik oldalon a Tisza Istvánok, a Lukachichok, a Guimensch-féle nagyiparosok állanak, a másik oldalon a hadifogságban bolsevikké lett Béres János, Fodor, a baloldali szociáldemokraták, a nép érdekeit képviselő, az eseményeket nyitott szemmel figyelő gyári bizalmi férfiak. Az „öszirózsás” forradalom elementáris ereje — és alapvető gyengeségei — Tisza István halála, Kun Béla megérkezése, a Kommunista Magyarországi Pártjának megalakulása, a „Vörös Újság” megjelenése szerepelnek e rádiójátékban, amely sűrítettsége, s dokumentáris jellege ellenére is, amennyire csak lehet, pszichológikus,

árnyalt jellemzésekkel él. Tisza Istvánban például nemcsak a háborús főbűnöst, az uralkodó osztályok kegyetlen képviselőjét láttatja meg, hanem azt az emberi is, aki bizonyos tulajdonságokban — konokságban, kevélységben, de nyíltságban is — különbözik osztályos-társaitól: szentül hisz embertelen, úri, népellenes elveiben, s nem hajlandó taktikázni, menekülni.

Baksa-Soos László kitűnően, mozgalmasan rendezte meg Földes Mihály irodalmi színvonalú dokumentum-játékát, amelynek szereplői közül a Tiszát játszó Uray Tivadart kell elsőnek említeni. Ez a nagy művész nem tagadott meg bizonyos férfias tulajdonságokat „a geszti bolond”-tól, Ady „csóvás emberé”-től, s mégis, a figura minden mondata, minden hangsúlya mögött ott érezzük a középkort, a hamisítatlan feudalizmust. Igen jó volt Greguss Zoltán „echt” császári és királyi Lukachich-ja. Barsi Béla pedig az immár forradalmárrá nőtt Béres János szerepében remekelt. Gobbi Hilda munkás-anyája, Berecz Katalin munkás-leánya, Ungvári László császári tisztje, Mátyai Lajos nagyiparosa és Farkas Antal matróza emelkedett ki még az általában szép munkát végző, jól összehangolt együttesből.

A.G.